SIROKI ZOLTÁN ALAPÍTVÁNY

IDŐSZAKI KIADVÁNYA

21. SZÁM

2017 JANUÁR-MÁRCIUS

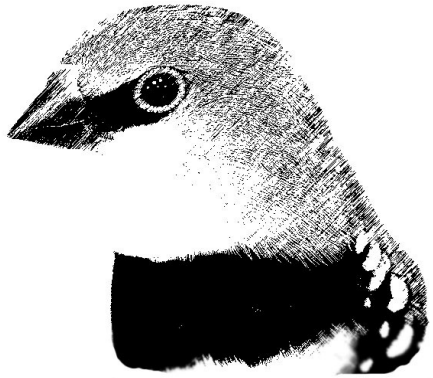

IMPRESSZUM

SIROKI ZOLTÁN ALAPÍTVÁNY IDŐSZAKI KIADVÁNYA

MEGJELENIK : negyedévente

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: az alapítvány elnöke és kuratóriumi tagjai

A kuratórium elnöke: Varga Sándor
A kuratórium tagjai: Küzmös Csaba
Lakó Antal
Vajó Sándor
Virágh Dezső

LEVELEZÉSI CÍM: Varga Sándor Nyírtura, Rózsa u. 10. 4532

EMAIL CÍM: vargasa@freemail.hu

HONLAP: www.sirokialapitvany.hu

Tisztelt Madárbarát

2017-es újévi kiadványunkban először is sikerekben és madarakban gazdag új esztendőt kívánunk minden olvasónknak.

Ahogy már az előző kiadványainkban is említést tettünk róla, az új civil törvény paragrafusaihoz igazodva több mint egy évvel ezelőtt elkezdtük az Alapító okiratunk szükséges átalakítását. A beadott dokumentumok alapján ezt a Fővárosi Törvényszék jogerősen elutasította. Mivel a jogszabály jelenlegi állása szerint 2017 márciusáig ezt minden alapítványnak és egyesületnek meg kell tenni, természetesen újabb eljárást kezdeményeztünk. Előző év novemberében megküldtük a dokumentumokat a Törvényszéknek, hivatalos válasz eddig még nincs. Áprilisi kiadványunkban remélhetőleg pozitív hírekkel szolgálhatunk majd ez ügyben.

A kuratórium tagjai 2017-ben is az Alapítványunk szellemiségében teszik a dolgukat. A rendelkezésre álló eszközeinkkel őrizzük Siroki Zoltán emlékét a Siroki családdal együtt. Köszönet illeti Siroki Zoltán három lányát, akik a kuratóriummal együtt, méltó módon ápolják édesapjuk emlékét és hagyatékát.

A múlt becses hagyatékai mellett hasonlóan fontosnak tartjuk a jelen eredményeit is felkutatni, az utókor számára megőrizni és archiválni. Ahogy azt már korábbi kiadványainkban is hangoztattuk, ehhez minden hazai díszmadártenyésztő segítségére is számítunk.

Bízunk benne, kiadványunk 21. számában is talál az olvasó ezekből az értékekből olyat, mely hasznos lehet számára.

VÁLOGATÁS SIROKI ZOLTÁN ISMERETTERJESZTŐ ÍRÁSAIBÓL 21. RÉSZ

A külföldi szobamadarakról (folytatás)

Annak megvilágítására, hogy a madártartás külföldön milyen nagy arányokat öltött és mennyire fellendült, röviden ismertetem a német madárkedvelés történetét. Bechstein idejében még kevés külföldi szobamadár volt ismeretes. 1794-ben megjelent munkájában: »Naturgeschichte der Stubenvögel Németországba behozott 72 fajt sorol fel, ellenben dr. Bolle Károly 1858-ban megjelent jegyzékében csupán 51 fajt ismertet. Később a kereslet az új fajok iránt mindinkább fokozódott, úgyhogy a nagykereskedők mindent elkövettek, hogy a kívánalmaknak eleget tegyenek. Határkövet jelent a madárkedvelés történetében dr. Russ Károly fellépése. Egész életét a szobamadarak megfigyelésének szentelte. A madárkedvelés atyamestere írta az első összefoglaló munkát »Die fremdlendisclien Stubenvögel« címen, amelyben részletesen ismerteti az addig behozott madarak életmódját a szabadban, ápolásukat és táplálásuk módját a fogságban és az elért költési eredményeket. Könyvének első kiadásában már 230 fajt sorol fel, a másodikban 700-at, a negyedikben pedig, amely 1901-ben jelent meg, 900-nál több fajt tárgyal. Utódja Neunzig Károly a fent említett munkát átdolgozta, kibővítette, korszerű alapokra fektette és 1920-ban újra kiadta. Ebben már 1450 faj szerepel. Természetesen az azóta eltelt tizenhárom év alatt megszaporodott az újonnan behozottak száma. Hangsúlyoznom kell azonban, hogy ez a könyv csupán a szobamadarakat ismerteti, vagyis azokat, amelyek kalitkában tarthatók. Idetartoznak elsősorban az összes papagájok, amelyek egyúttal a társaság legtermetesebb tagjai, továbbá a tukánok és tokófélék. A tyúkfélék közül csak a kisebbek jönnek számításba. Ezektől nagyságban lefelé szobamadárszámba megy minden kisebb madár, a ragadozókat és baglyokat kivéve. A továbbiakban, amikor a táplálásról és a tenyésztésről lesz szó, csupán a szövőmadarakra szorítkozom, idetartoznak ugyanis a díszpintyek, amelyek a szobamadarak túlnyomó többségét alkotják.

Hatvan évvel ezelőtt alapította Russ a »Die Gefiederte Welt« című folyóiratot, amely madárkedvelő körökben közismert és nélkülözhetetlen. Csakis külföldi madarakkal foglalkozik a negyedévenként megjelenő »Vögel ferner Lander« című újság, amelyet a »Liebhaber-Vereinigung zur Pflege und Zucht fremdlandischer Sing- und Ziervögel és a »Deutscher Wellensittich- Züchter-Verband« ad ki. Németország minden valamirevaló városában van — többnyire nem is egy, hanem több — madárkedvelő egyesület. A háború óta Németország több államában »Landesverband«-ok alakultak s ezek egyesítik magukban a kisebb »Vogelliebhaber Verein«-eket. A »Landesverband«-okat a»Reichsverband der Deutschen Vogelliebhaber« mint központi szerv egyesíti magában. A »Reichsverband« céljai a következők : 1. A madárkedvelők érdekeinek képviselete a hatóságokkal szemben, 2. állásfoglalás a madárkedvelés ellenségeinek támadásaival szemben, 3. gyakorlati természet- és madárvédelem, 4. a madártan és a madárkedvelés előmozdítása, 5. a madárkereskedelmi visszaélések megszüntetése, 6. kezdő madárkedvelők támogatása tanácsokkal.

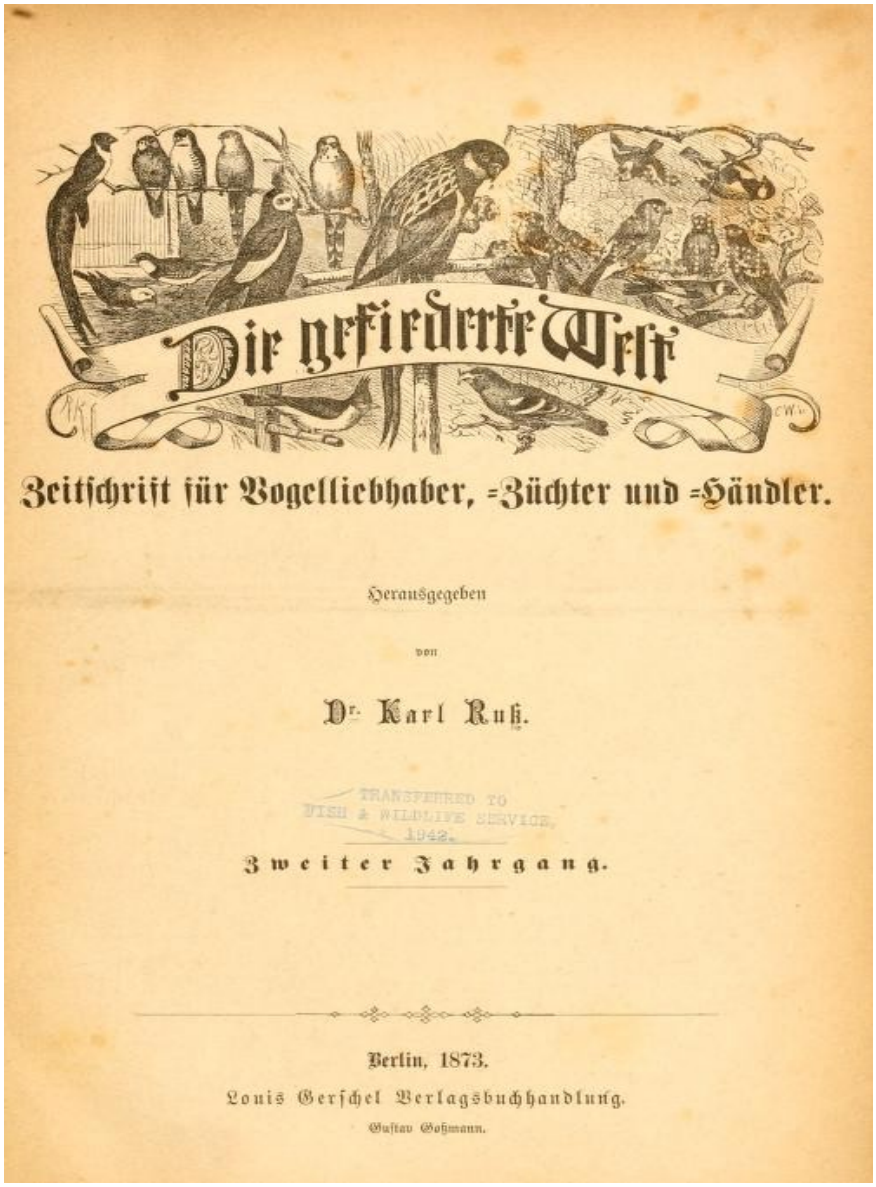

Die gefiederte Welt

Zeitschrift für Vogelliebhaber, -Züchter und -Händler.

Herausgegeben

von

Dr. Karl Ruß.

TRANSFERRED TO
FISH & WILDLIFE SERVICE,
1942.

Zweiter Jahrgang.

Berlin, 1873.

Louis Gerschel Verlagsbuchhandlung.

Gustav Goßmann.

A »Gefiederte Welt« 1933. évi első száma 120 madárvédő és madárkedvelő egyesületet sorol fel. Ez a rövid ismertetés úgy hiszem, sejteti, milyen keretek között folyik a madárkedvelés Németországban. Ezzel szemben nálunk külföldi madarakkal alig foglalkoznak. A háború előtt ugyan akadtak többen is, akik nagyobb arányokban voltak madárkedvelők, sőt ezeknek volt egy asztaltársaságuk is. A nagy világfelfordulás természetesen véget vetett minden ilyfajta kedvtelésnek. Az első külföldi szállítmányok a kommunizmus után csak 1922-ben érkeztek hozzánk. A régi madárkedvelők nagyrészt meghaltak, a fiatalabb nemzedékből pedig alig tudok négy-öt embert, aki külföldi madarakkal alaposabban foglalkozik. Hogy nálunk ilyen kevés az érdeklődés, azon nem lehet csodálkozni.

Senki sem volt, aki az erre vonatkozó ismereteket terjesztette volna, bár itt-ott megjelentek egyes cikkek, például Donászi Ferenctől. Hiányzik ezenkívül a piac közvetlen közelsége.

Ha Budapesten vásárolunk, harmadkézből, tehát drágán kapjuk a madarakat. Ha pedig külföldről hozatunk, a csomagolási és szállítási költségek okoznak jelentékeny áremelkedést, nem is említve a postai szállítással állandóan járó kockázatot. Nem áll módunkban a legszebb és legegészségesebbnek látszó példányokat kiválasztani. Meg kell elégednünk azzal, amit a német kereskedő küld. A kereskedő olcsó madaraknál csakis az élő megérkezésért szavatol, sőt akadnak olyanok is, akik a megrendelő veszélyére küldik az állatokat. Ezért igen fontos, hogy csakis megbízható és bevált cégtől hozassunk. Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt az igen fontos körülményt sem, hogy az idevágó szakkönyvek és szakújságok olvasása feltétlenül szükséges, holott a német nyelvben nincsen minden magyar embernek kellő jártassága. Mindezek ellenére azt hiszem, nem pénzügyi nehézségeken múlik a dolog, hanem a kellő tájékozottság hiánya okozza azt, hogy nálunk a madárkedvelés eddig nem tudott szélesebb körökben elterjedni. Elvégre az akvárium is pénzbe kerül, mégis százával foglalkoznak vele. Ha a kezdő az irodalmat ismeri, jól kitaposott utakon jár. A szakkönyvek igazi német alapossággal részletes útbaigazítást adnak.

Amikor megboldogult édesatyám 1908-ban megvette Juranek-től első külföldi madarait, elment egy ismerős könyvkereskedőhöz és érdeklődött, lehet-e ilytárgyú szakkönyvet kapni. Hamarosan meghozatta Russ könyveit, megrendelte a »Gefiederte Welt«-et és ezeket alaposan áttanulmányozva, rövidesen mindenről tájékozott madárkedvelővé lett. Ha valaki csak a budapesti állatkereskedőkre támaszkodna, nem sokra vinné, hiszen ezek külföldi összeköttetéseiket nem árulják el s ezt nem is lehet tőlük kívánni. Ami a tengerentúli madarak táplálását illeti, ebben is fölényben vannak a hazaiakkal szemben. Főeledelük a muharmag, fényesmag és a fehérköles, a legolcsóbb magvak. A hámozott zab, kendermag, repce- és napraforgómag jóval drágább madáreledel. Ötven főből álló díszpinty-állományom táplálása, bőven számítva, havonta legfeljebb öt pengőbe kerül. Fokozódnak a kiadások természetesen, ha valaki költetni is akarja madárkáit. Pedig ez az egész madárkedvelés legérdekesebb része. Van a díszpintyek között néhány faj, amely kalitban is bármi nehézség nélkül szaporodik. Ilyen: a japánisirályka, a zebrapinty, a szalagpinty, a fehér-rizsmadár és a szarkapinty-fajok. Itt kell megemlítenem, mint a legjobb költőt - bárha nem tartozik a díszpintyek közé - az ausztráliai hullámospapagájt. A többi már nehezebben költ és sikert csak nagyobb röpkalitban vagy madárszobában lehet elérni. Ezek például a Goldbrüstchen, Orangebackchen, pillangó pinty, tigrispinty, korallcsőrű-pinty, vörösfarkú-pinty (Schönbürzel) és egyebek. Nagyobb pintyfélék - például a kardinálisok - tenyésztése már körülményesebb dolog és drága mulatság is. Mert akármilyen madárról van szó, friss levegő, napfény, gondos ápolás és költés idején bő állati táplálék - hangyatojás, lisztkukac - feltétlenül szükséges. A fiókák felnevelésénél pedig takarékoskodni nem szabad, mert az mindig károsodást okoz. Különösen nehéz és költséges a rovarevők tenyésztése - a kisebb fajok, például a Zosterops-fajok hihetetlenül válogatósak - ezeknél a rovartáplálék minősége a fontos, a nagyobbaknál inkább a mennyiség okoz gondot. Csak meg kell gondolni, mekkora tömegét a rovaroknak tudja egy rigó a költési művelet alatt elpusztítani, ha a széncinke képes naponta annyit megenni, amennyi a saját testének súlya.

Legjobb, ha a tenyésztő a díszpintyekre szorítkozik, ezekkel van a legkevesebb baj és ezekkel lehet a legnagyobb eredményt elérni.

Azt hiszem, már nem is tudnék meglenni madártenyésztés nélkül. Amikor a hivatalból jövet hazaérek, mindjárt a madarakhoz megyek. Hamarosan ellátom az éhes társaságot, azután leülök egy félreeső helyre és figyelem őket. Az öreg zebrapintyek mohón eszik a friss hangyatojást, a lisztkukacot és csakhamar felhangzik a nagybélű fiókák erőteljes csipogása, amely minden vérbeli madárkedvelő szívét igaz örömmel tölti el. Tagadhatatlan, sok fáradsággal és áldozattal jár a madártenyésztés, de megéri. Az embernek van valamije, ami elvonja figyelmét a mindennapi élet küzdelmeitől s ennek különösen a jelenlegi gondterhes életben van nagy jelentősége. Örülnék, ha mindazzal, amit ezúttal elmondtam, sikerülne egy kis érdeklődést kelteni állatbarátaink körében a külföldi madarak iránt. Mindenkinek, aki ilytárgyú felvilágosításért hozzám fordul, örömmel állok rendelkezésére. Mindazokat pedig, akik hazai madarakkal foglalkoznak, kérem, ne nehezteljenek érte, hogy a külföldiek mellett foglaltam állást. Örvendetes, sőt kívánatos volna, ha belföldieket is mennél többen tartanának. Ki dicsekedhetik azzal, hogy keresztcsőrűt, meggyvágót vagy csonttollú-madarat tenyésztett. Van mire törekedni e téren is bőven. De ehhez nagy hely kell, ritkább hazai madarainkat pedig beszerezni sem valami könnyű feladat, hiszen a madárfogás tilos és ha valaki mégis nagy-pirókot, karmazsinpirókot, vagy keresztcsőrűt szeretne tartani, kénytelen ezeket Németországból meghozatni. Pedig ezek nagyon szép és érdekes madarak, de sajnos szépségük nem sokáig tart. A vörös színt - a közönséges pirókot kivéve - mindegyik hamarosan teljesen elveszti. Azonkívül a nyári hőségtől is sokat szenvednek. Már pedig sokkal könnyebb télen forróégövi madarainknak fűteni, mint északi vendégeinket nyári hőségben hideg helyen tartani.

Néhány olvasó talán azt fogja magában gondolni, hogy nem a legjobb időben hozakodom elő a külföldi madarakkal, hiszen a jelenlegi pénzügyi nehézségek miatt semmit sem lehet külföldről hozatni, fényűzési célokra nincsen idegen pénznem, tehát cikkem tárgya nem időszerű. Az ellenkező véleményen vagyok. Éppen most kell a figyelmet felhívni arra, hogy meglevő madárállományunkra nagyon ügyeljünk és mivel az utánpótlás külföldről igen nehéz, tenyésszük madárkáinkat és keressük egymással a kapcsolatot, nehogy odajussunk, ahol a háború alatt voltunk, amikor még a kanáritenyésztésre is ráfanyalodtunk, csakhogy egy kis madáréletet lássunk magunk körül.

A Természet 1934. január

TENYÉSZTŐI BESZÁMOLÓK A HAZÁNKBAN TENYÉSZTETT RITKA MADÁRFAJOK TENYÉSZEREDMÉNYEIRŐL
23. RÉSZ

Az álarcos süvöltő első hazai tenyésztése

Az álarcos süvöltő (Pyrrhula erythaca) a veréb alakúak (Passeriformers) rendjébe és a pintyfélék (Fringillidae) családjába tartozik. A törzsalak Pyrrhula erythaca erythaca hossza 15 cm, míg a kisebbik alfaj P. erythaca wilderi 13 cm körüli testnagyságú. A P. erythaca owstoni 17 cm testhosszával a legnagyobb testű alfaj.

Az álarcos süvöltők Kelet Himalája, Yünnan, Dél-nyugat Kína, 1800-2800 m tengerszint feletti hegyvonulatok fenyveseinek, nyíreseinek lakói.

Táplálékuk különböző gyommagvakból, rügyekből, nyírfa terméséből, különböző bogyókból és apró pókokból, rovarokból áll.

A hímek a feje, nyaka, torka és háta szürke. Napfénynél kékesen csillogó színű. Az arc és szemek körül fekete álarcszerű foltot visel, vékony fehér szegéllyel. A mellkas és has első része a hímeknél narancsvörös kivéve, az owstoni alfajnál. Ennél ugyanis szürke. A farok és az evezőtollak feketék. A farok töve és a has hátsó része fehér. A tojók színe hasonló a hímekéhez, csak a hát, has és a mell első része barna. A fiatalok színe megegyezik a tojók színével.

Az álarcos süvöltőket az 1990-es évektől importálták nagyobb számban. A süvöltőkre jellemzően nagyon nyugodt, szelíd madarak. Az elhelyezésüknél figyelembe kell venni, hogy a volier steril, száraz legyen. Nagyon érzékenyek a magas páratartalomra, illetve a nyirkos levegőre. Az őszi és kora tavaszi időben a legjobb, ha a voliert úgy alakítjuk ki, hogy zárható legyen. Az első tenyésztési sikerek az 1991-es évre tehetők, a német leírások szerint. A tenyészidőszakban a hím állandóan követi a tojót. Az európai süvöltőnél erősebb, hangosabb énekével és a farok jobbra-balra forgatásával hódítja meg a tojót. A párok már februárban összeállnak. A tojó általában kotlik a fészken. A hím szorgalmasan eteti a fészken ülő tojót. A fészekalj 3-5 tojásból áll. A tojások színe fehér alapon barna pöttyös. A fiókák 13-14 nap alatt kelnek ki. 18-20 napos korukra már el is hagyják a fészket. A kirepült fiókákat a pár szorgalmasan eteti.

Nálam az első siker 2015-ben volt, mikor egy baráti társasággal Hollandiába utaztunk egy februári madárbörzére. Itt szerencsém volt eljutni egy tenyésztőhöz, aki ezeket a madarakat tartotta. Úgy gondolom, hogy ez az illető Európában az egyik legjobb, ha nem a legjobb álarcos süvöltő tenyésztő. Tenyészállománya kb. 15 pár volt, és 60-80 fiatalt sikerült egy szezonban tenyésztenie. A tenyésztő, amikor belépett fiatalok volierjébe egy tűztövis ággal, a madarak a piros bogyó láttán rögtön a tenyésztő kezére szálltak. Ezt látni kell! Nem hittünk a szemünknek, fantasztikus látvány volt. Akkor már tudtam, hogy nekem ilyen madár kell. Sajnos az ára korlátozta a vásárlást, így egy párral tértem haza.

A pár egy 2,5 m hosszú, 1 m széles, 2,5 m magas volierbe került. A madarak nagyon hamar megszokták a helyüket. Az etetésüknél próbáltam ugyanazt a magkeveréket használni, mint az említett tenyésztő, ez pedig a Blattner cég Gimpel I-es magkeveréke volt. Nagyon szerették még a fehér perillát, és a különböző bogyókat. Június elején a tojó kókuszrostból kezdett a fészeképítéséhez, a röpdében elhelyezett konténeres tujában. A hím szorgalmasan énekelt és etette a tojót. A tojó a harmadik tojás letojása után kotlott el. Az első fészekalj 4 tojásból állt. A tojó nagyon megbízhatóan kotlott. Az első 2 fióka 13 napra kelt ki, a harmadik egy napra rá. A kikelt fiókákat a pár közösen etette.

A fiókák neveléséhez elengedhetetlen a különböző félérett magvak. Nagyon szerették a mezei katángot, pásztortáskát, útifüvet, vadsóskát, pitypangot (gyermekláncfű) és a magzó tyúkhúrt. Igazából minél változatosabban etetjük őket, minél többfélébb gyomnövényt tudunk gyűjteni, annál jobb. Úgy gondolom, hogy ez volt a siker titka. Ezenkívül természetesen kaptak lágyeleséget is, ami csírázott magból és CÉDÉ gyári tápból állt. Szeretik a különböző gyümölcsöket, az uborkát, paprika magját és a brokkolit is. A fiókák nagyon szépen fejlődtek, a kikeléstől számított huszadik napra elhagyta két fióka a fészket, a harmadik még 2-3 napig élvezte a fészek kényelmét. A szülők szorgalmasan etették a kirepült fiókákat. A tojó 2 hét elteltével hozzálátott egy második fészek építéséhez, 2 tojást rakott le, de valami oknál fogva a kikelt 2 fióka sajnos a hatodik napon elpusztult. Nem igazán értettem, hogy miért. A mai napig nem tudom az elhullás okát, de ennek ellenére nagyon örültem a 3 fiatalnak.

Bizonyosan állíthatom, hogy amíg lesznek madaraim ez a faj mindig tagja lesz az állománynak.

Boros Szilárd

Gyászhír

Dr. Bodrogközy Zoltán (1942-2016)

2016 december 5-én tragikus hirtelenséggel elhunyt Dr. Bodrogközy Zoltán. Először hetvenes évek elején kezdett díszmadarakat tartani és tenyészteni, ám az évtized végére abba hagyta madarászást, amit nyugdíjasként kezdett újra. Különleges és ritka madarak tenyésztésében is élen járt, nevéhez fűződik például a fekete csíz első hazai tenyésztése is. Kiváló kapcsolatokat ápolt a legtöbb hazai madarásszal. Nem sajnálta az időt a baráti és szakmai kapcsolatok ápolására, csekély szabadidejében tenyésztői látogatásokat tett szerte az országban. Kiváló madarász, szakember és ember volt. Emlékét megőrizzük.

A Siroki díj (vándorserleg) eddigi tulajdonosai

l993 Péter Géza
l994 Ballagó Emánuel
l995 Virágh Dezső
l996 Laskay Sándor
l997 Vas Sándor
l998 Tóth Sándor
200l Lakó Antal
2002 Gere Géza
2004 Diószeghy Sándor
2005 Soós János
2006 (Dogosi Károly jelölt, elhalálozott)
2008 Makai Pál
2011 Pócsi Béla
2012 Pálinkás György
2013 Maróti Béla
2014 Paraszka János
2015 Lipták József
2016 Kerek László